

RAUTATIEALAN TYÖEHTOSOPIMUS

Aika	5.3.2020
Paikka	Palvelualojen työnantajat PALTA ry
Läsnä	Palvelualojen työnantajat PALTA ry:n ja Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n edustajat

Sopimusosapuolten välillä on tänään saavutettu neuvottelutulos uudistetusta rautatiealan työehtosopimuksesta. Neuvottelutulos on sisällöltään seuraava:

1 Sopimuskausi

Sopimuskausi alkaa 1.2.2020 ja päättyy 28.2.2023, ellei sitä irtisanota viimeistään 31.12.2021 allekirjoituspöytäkirjassa tarkoitetulla tavalla päättymään 28.2.2022.

2 Palkankorotus

2.1. Vuosi 2020

Palkkoja korotetaan 1.4.2020 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 2,0 prosentin suuruisella yleiskorotuksella.

2.2. Vuosi 2021

Palkkoja korotetaan 1.4.2021 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 1,0 prosentin suuruisella yleiskorotuksella.

Lisäksi palkkojen korotukseen käytetään 1.4.2021 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yrityskohtainen erä, jonka suuruus on 0,3 prosenttia. Yrityskohtaisen erän suuruus lasketaan palkkaliitteittäin yrityksen tämän sopimuksen piiriin kuuluvien työntekijöiden kokonaisansion keskiarvon perusteella vuonna 2020. Yrityskohtaisen erän jako perusteista ja jakotavasta sovitaan yrityskohtaisesti työnantajan ja pääluottamusmiehen välillä. Erän tarkoituksena on tukea palkanmuodostuksen kannustavuutta, palkkarakenteen oikeudenmukaisuutta ja tuottavuuden kehittämistä.

Erän jakamisesta on sovittava 1.1.2021 mennessä, mikäli korotuksesta ei ole päästy sopimukseen ennen erän käyttöönottoa, jaetaan paikallinen erä 0,3 % suuruisena yleiskorotuksena 1.4.2021.

2.3 Vuosi 2022

Palkantarkistukset

Osapuolet tarkastelevat 2021 elo-syyskuun aikana toimialan tilannetta, yleistä taloudellista tilannetta, työllisyyden, viennin ja kilpailukyvyn kehitystä sekä näihin vaikuttaneita tekijöitä. Arvioinnin perusteella osapuolet neuvottelevat 31.12.2021 mennessä palkankorotusten rakenteesta, suuruudesta ja ajankohdasta.

Mikäli vuonna 2022 toteutettavan palkantarkistusten rakenteesta, suuruudesta ja ajankohdasta ei päästä yksimielisyyteen 31.12.2021 mennessä, voi kumpikin sopimusosapuoli irtisanoa tämän sopimuksen päättymään 28.2.2022. Irtisanomista koskeva ilmoitus on kirjallisesti toimitettava 31.12.2021 mennessä toiselle sopijaosapuolelle.

2.4. Taulukkopalkat

Taulukkopalkkoja korotetaan yleiskorotusta vastaavasti.

2.5. Euromääräiset lisät

Euromääräisiä lisiä korotetaan 1.4.2020 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 2.0 prosentilla.

Euromääräisiä lisiä korotetaan 1.4.2021 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 1,3 prosentilla.

Tässä tarkoitettuja lisiä ovat:

palkkaliite 1	työhönsidonnaisuuslisä työhönsidonnaisuuslisän täydennysosa kielillisä kielitaitolisä radio-ohjauslisät
palkkaliite 2	olosuhde/kammiolisä hankalan työn lisä Junakaluston siirtolisä
Yhteiset	yötyölisä yötyölisä yksivuorotyössä pylväs-mastolisä Lm / tsv lisä

3 Rakenteelliset muutokset

Poistetaan kaikki 24.5.2016 sopimusratkaisun mukainen työajan pidentäminen 24 tunnilla vuodessa. Tämä muutos astuu voimaan 1.1.2021.

Työehtosopimusmuutokset

Muutetaan 18 § 1.momentin kohtaa e, seuraavasti:

18 § Keskimääräinen työaika palkkaliitteessä 2

1. Palkkaliitteessä 2. työaika voidaan järjestää myös keskimääräiseksi alla olevia määryksiä noudattaen:

...

e) Vahvistetun työtuntijärjestelmän voimaan saattamisesta on työntekijälle ilmoitettava ilman viivytystä luottamusmiehen lausunnon jälkeen, kuitenkin vähintään seitsemän päivää ennen sen käyttöönottoa

...

Muutetaan 33 § 1. momentti kuulumaan seuraavasti:

33 § Viikoittainen vapaa-aika ja toinen viikoittainen vapaapäivä

1. Sunnuntain ajaksi, tai jollei se ole mahdollista, muuna viikon aikana, työntekijälle on annettava vähintään 35 tuntia kestävä keskeytymätön vapaa-aika. Etukäteen ilmoittamalla vapaa-aika voidaan järjestää myös keskimäärin 35 tunniksi 2 viikon aikana. Vapaa-ajan tulee kuitenkin olla vähintään 24 tuntia viikossa.

Palkkaliitteeseen 3 liittyvissä töissä sunnuntain ajaksi, tai jollei se ole mahdollista, muuna viikon aikana, työntekijälle on annettava 35 tuntia kestävä keskeytymätön vapaa-aika.

Muutetaan 34 § 3. momentti kuulumaan seuraavasti:

34 § Työtuntijärjestelmän laatiminen

3. Vahvistetun työtuntijärjestelmän voimaan saattamisesta on työntekijälle ilmoitettava ilman viivytystä luottamusmiehen lausunnon jälkeen, kuitenkin vähintään seitsemän päivää ennen sen käyttöönottoa

Muutetaan 48 § 1. ja 2. momentti kuulumaan seuraavasti:

48 § Ylityön enimmäismäärät

1. Työntekijän työaika ei saa ylityö mukaan lukien ylittää keskimäärin 48:aa tuntia viikossa kuuden kuukauden ajanjakson aikana.

Työnantaja voi 1 momentista poiketen teettää ylityötä seuraavan määräyksen mukaisesti 31.12.2020 saakka työaikalain (872/2019) 49 §:n perusteella:

1. Työntekijää saa hänen suostumuksellaan pitää ylitöissä yhteensä enintään 207 tuntia kuuden kuukauden ajanjakson aikana, kuitenkin enintään 250 tuntia kalenterivuodessa. Mainitut kuuden kuukauden ajanjaksot ovat 1.1. - 30.6. sekä 1.7. - 31.12. väliset ajat.
2. Työnantajan edustaja ja työntekijöitä edustava pääluottamusmies voivat sopia edellä 1 kohdassa mainitun 250 tunnin lisäksi lisäylityön tekemisestä. Lisäylityön enimmäismäärä on 80 tuntia kalenterivuodessa. Edellä 1 kohdassa todettua 207 tunnin enimmäistuntimäärää ei saa kuitenkaan ylittää.

Muutetaan 59 § 3. momentti kuulumaan seuraavasti:

59 § Työvuorojen pituus ja jakaminen

1. Työtuntijärjestelmän mukainen työvuoro saa olla enintään 10 tuntia. Rautatieliikenteeseen liittyvissä töissä matkavuoron pituus saa olla enintään 12 tuntia ja kaukoliikenteen junahenkilökunnalla työvuoro voi olla enintään 15 tuntia.

Allekirjoituspöytäkirjaan:

Sovitaan niistä tavaraliikenteen miehityspisteistä, joissa voidaan kokeiluluontoisesti pilotoida alla olevaa määräystä. Kokeilun kesto on 5 jaksoa 17.8.2020 alkaen 29.11.2020 saakka. Ennen kokeilujakson päättymistä osapuolet tarkastelevat määräyksen toimivuutta, vaikutuksia ja mahdollisia muutostarpeita sekä sopivat mahdollisista jatkotoimista.

Työtuntijärjestelmän mukainen työvuoro saa olla enintään 10 tuntia. Rautatieliikenteeseen liittyvissä töissä matkavuoron pituus saa olla enintään 12 tuntia. Työvuorossa, jossa on yli tunnin kestävä lepo, jota ei lueta työaikaan, voi työvuoron alkamisesta työvuoron päättymiseen laskettava aika lepoaikoineen olla enintään 14 tuntia. Matkavuorossa, jossa yli 2 tunnin kestävä lepo voi työvuoro olla enintään 15 tuntia.

3. Alle neljän tunnin työvuoroja ei tule työpaikalla käyttää, elleivät työntekijän tarpeet tai muu perusteltu syy tätä edellytä.

Kaukoliikenteessä ei tule työpaikalla käyttää alle viiden tunnin työvuoroja, elleivät työntekijän tarpeet tai muu perusteltu syy tätä edellytä.

Muutetaan 69 § momentit 3. ja 4. lisätään 6 momentti kuulumaan seuraavasti:
lisätään kaupunkiraideliikenne 28 § 6 momentin lisäys.

69 § Työtuntijärjestelmän laatiminen

...

3 Vahvistetun työtuntijärjestelmän voimaan saattamisesta on työntekijälle ilmoitettava ilman viivytystä luottamusmiehen lausunnon jälkeen, kuitenkin vähintään seitsemän päivää ennen sen käyttöönottoa.

4. Rautatieliikenteeseen liittyvissä töissä on niille työntekijöille, joita varten ei ole mahdollista tehdä vuorotaulua (ns. heittomiehet), ilmoitettava työvuoroista, niihin luettuna varallaolot, viimeistään työvuoroa edeltävänä päivänä klo 17.00. Vapaapäivistä tulee laatia ennakosuunnitelma työjaksoa varten ja tätä suunnitelmaa on pidettävä samassa arvossa kuin muitakin vuorotauluja. Silloin, kun heittomiehillä jaksottainen työaika on tullut ylitetyksi tai ylittyy ko. työvuorossa maksetaan yksinkertaisen tuntipalkan mukainen korvaus.

...

6. Heittolisä

Heittovuorossa työskentelevälle maksetaan heittojakson ns. heittopäiviltä (ei ole suunniteltua työvuoroa eikä suunniteltua vapaata) heittolisää 3,50 euroa.

Allekirjoituspöytäkirjaan:

Muutoksen kustannusvaikutusta seurataan 31.1.2021 saakka, jonka jälkeen kustannusvaikutus lasketaan yhteisesti sovitulla tavalla palkkaliitteen 1 ja 4 osalta. Kustannusvaikutuksen määrä koko sopimuskauden osalta huomioidaan 2021 palkankorotuksen määrässä (palkkaliitteissä 1 ja 4). Päivitetään maksukäytännöt heiton pelisääntöihin

Muutetaan 83 § 1., 2. ja 3. momentit ja kaupunkiraideliikenne 42 § kuulumaan seuraavasti:

83 § Ylityön enimmäismäärät

1. Työntekijän työaika ei saa ylityö mukaan lukien ylittää keskimäärin 48:aa tuntia viikossa kuuden kuukauden ajanjakson aikana.

Työnantaja voi 1 momentista poiketen teettää ylityötä seuraavan määräyksen mukaisesti 31.12.2020 saakka työaikalain (872/2019) 49 §:n perusteella:

1. Työntekijää saa hänen suostumuksellaan pitää ylitöissä yhteensä enintään 138 tuntia kunakin ajanjaksona, joista kaksi ajanjaksoa koostuu kuudesta työjaksosta ja yksi viidestä työjaksosta (6/6/5), kuitenkin enintään 250 tuntia 17 työjakson aikana.
2. Työntekijää saadaan pitää ylityössä kuitenkin enintään 36 tuntia työjaksossa.
3. Työnantajan edustaja ja työntekijöitä edustava pääluottamusmies voivat sopia edellä 1 kohdassa mainitun 250 tunnin lisäksi lisäylityön tekemisestä. Lisäylityön enimmäismäärä on 80 tuntia 17 työjaksossa. Edellä 1 kohdassa todettua 138 tunnin enimmäistuntimäärää ei saa kuitenkaan ylittää.

Lisätään uusi 105 a § ja kaupunkiraideliikenne 63 a § kuulumaan seuraavasti:

105 a § Korvaava työ

1. Työntekijä ei aina ole välttämättä sairauden tai tapaturman vuoksi täysin työkyvytön. Tästä syystä saattaa olla mahdollista osoittaa hänelle korvaavana työnä jotakin muuta työtä kuin hänen normaalia työtään tai normaalia työtä osittaisena. Työn asemasta kyseen voi tulla myös työntekijälle soveltuva koulutus tai työntekijän toimiminen kouluttajana. Korvaava työ ei saa vaarantaa työntekijän toipumista tai terveyttä ja korvaava on tarvittaessa keskeytettävä. Keskeyttämistarpeen määrittää työterveyslääkäri.

2. Työntekijän työkyvyttömyyttä koskevassa lääkärintodistuksessa on kuvattava ne mahdolliset rajoitukset, jotka sairaus tai vamma työn tekemiselle aiheuttavat. Työnantajan päätös korvaavan työn osoittamisesta työntekijälle pitää perustua lääketieteellisesti perusteltuun kannanottoon.

3. Korvaavan työn teettämisen tulee perustua työpaikalla sovittuihin menettelytapasääntöihin ja konsultaatioon työterveyslääkäriin kanssa. Ennen korvaavan työn aloittamista varataan työntekijälle mahdollisuus keskusteluun työterveyslääkäriin kanssa.

4. Korvaavan työn tai koulutuksen aikana palkka säilyy vähintään työntekijän sen tehtävän mukaisena jonka asemesta hän tekee korvaavaa työtä. Mikäli korvaavana työnä tehtävä työ on paremmin palkattua, maksetaan tämän tehtävän mukainen palkka, mikäli korvaavan työn kesto on kaksi viikkoa tai pidempi. Korvaava työ tai koulutus ei ole työkyvyttömyysaikaa. Korvaavan työn ajalta maksetaan henkilökohtaisen sairauslomalisän suuruisen päiväkohtainen korvaus koko korvaavan työn ajanjaksolta – kuitenkin enintään siltä ajalta, jolta henkilöllä on työehtosopimuksen tai lain mukaan oikeus palkalliseen sairauslomaan.

Korvaavan työn jatkuessa, kun oikeus sairauslomalisään on jo päättynyt, työntekijälle maksetaan korvaavasta työstä hänen tavanomaista palkkaansa ilman sairauslomalisää.

Lisätään uusi 108 a § ja kaupunkiraideliikenne 66 a § kuulumaan seuraavasti:

108 a § Poissaolo perheenjäsenen tai muun läheisen hoitamiseksi

Jos työntekijän poissaolo on tarpeen hänen perheenjäsenensä tai muun hänelle läheisen henkilön erityistä hoitoa varten, työnantajan on pyrittävä järjestämään työt niin, että työntekijä voi jäädä määräajaksi pois työstä. Työnantaja ja työntekijä sopivat vapaan kestosta ja muista järjestelyistä.

Työhön paluusta kesken sovitun vapaan on sovittava työnantajan ja työntekijän kesken. Jos siitä ei voida sopia, työntekijä voi perustellusta syystä keskeyttää vapaan ilmoittamalla siitä työnantajalle viimeistään kuukautta ennen työhön paluuta.

Työnantajan pyynnöstä työntekijän on esitettävä selvitys poissaolon ja sen keskeyttämisen perusteesta.

Muutetaan 115 § 1. kohdan b) ja kaupunkiraideliikenne 73 § vastaavasti kuulumaan seuraavasti:

115 § ja pl4 73 § Määritelmät

1. Sen lisäksi, mitä vuosilomalain 4 §:ssä säädetään,
- b) lomakausi on 2.5. alkava ja 30.9. päättyvä ajanjakso;

Muutetaan 120 § sekä kaupunkiraideliikenne 78 § vastaavasti kuulumaan seuraavasti:

120 § Vuosiloman antaminen ja jakaminen

1. Vuosiloman antamisessa noudatetaan vuosilomalain 20 ja 21 §:ssä säädetyn lisäksi, mitä tässä pykälässä on sovittu.
2. Varsinainen vuosiloma annetaan työnantajan määräämänä aikana, joka on toukokuun 2 päivän ja syyskuun 30. päivän välinen aika.
3. Milloin kuitenkin työtehtävien laatu tai muut syyt niin vaativat voidaan varsinaisen vuosiloman 18 päivää ylittävä osuus antaa muunakin kuin 2. momentissa mainittuna aikana saman lomavuoden kuluessa. Työntekijän suostumuksella voidaan varsinainen vuosiloma siirtää myös annettavaksi seuraavana vuonna ennen toukokuun 1. päivää.

Pöytäkirjamerkintä:

Töiden järjestelyihin liittyvästä painavasta syystä voidaan varsinaisen vuosiloman 15 päivää ylittävä osuus antaa muunakin kuin 2. momentissa mainittuna aikana saman lomavuoden kuluessa.

4. Loma voidaan sijoittaa myös lomavuoden tammikuun 1. päivän ja huhtikuun 30. päivän väliselle ajalle. Tällöin ei työntekijälle kuitenkaan anneta pitempää lomaa, kuin mitä hän on loman loppumishetkeen mennessä ansainnut.
5. Vahvistetun työvuoroluettelon perusteella tulevia, jo ansaittuja vapaapäiviä ei vuosilomaan sisällytetä.
6. Työntekijälle, joka säännöllisesti noudattaa viisipäiväistä työviikkoa siten, että lauantai- ja sunnuntaipäivät ovat vapaat, lasketaan täysinä kalenteriviikkoina myönnettyissä lomissa lomapäivien lukumäärä kyseisten viikkojen arkipäivien mukaisesti. Vajaitten kalenteriviikkojen ja yksittäisten lomapäivien osalta määrätään kutakin tällaisista päivistä koostuvaa viittä päivää kohden lisäksi yksi vapaa arkilauantai lomapäiväksi.

Muutetaan 124 § 1. momentti ja kaupunkiraideliikenne 82 § vastaavasti kuulumaan seuraavasti:

124 § Talvilomanpidennys

1. Milloin muuhun kuin säästövapaaseen kuuluvasta vuosilomasta osa pidetään muulloin kuin 1.6.-30.9. välisenä aikana, myönnetään loma tältä osin pidennettynä puolella, kuitenkin enintään asianomaisen koko loman puolesta määrästä ja siten, että pidennys voi olla enintään kolme arkipäivää.

Muutetaan 135 § 1. momentti kuulumaan ja kaupunkiraideliikenne 92 § vastaavasti kuulumaan seuraavasti:

135 § Koulutus

Työnantaja voi osoittaa työntekijälle säännöllisen työajan lisäksi työn suorittamisen kannalta tarpeellista lisä-, täydennys-, kalusto-, turvallisuus- tai muuta koulutusta, joko luokka tai verkkokoulutuksena yhteensä enintään 16 tuntia kalenterivuodessa. Tämä aika on säännöllistä työaikaa, joka voidaan teettää työehtosopimuksessa sovitun säännöllisen työajan lisäksi. Koulutuksesta suoritettava korvaus perustuu työnantajan ennalta määrittämään keston ja on määrältään työntekijän yksinkertaisen tuntipalkan suuruinen. Koulutus järjestetään siten, että luokkaopetuksena voidaan pitää enintään 8 tuntia.

Koulutusta yhteensä 16 tuntia, josta luokkaopetusta voi olla 8 tuntia. Kaikki 16 tuntia voi olla verkkokoulutusta

Lisätään uusi x §:

Lisätään uusi kohta, jonka perusteella neuvotteluesityksen antamisen 5 päivän aika sisältyy 6 viikon neuvotteluajkaan seuraavasti:

Neuvotteluajan laskenta

Jos työpaikalla syntyy tarve irtisanoa, lomauttaa tai osa-aikaistaa työntekijöitä taloudellisista, tuotannollisista tai työnantajan toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvista syistä, yhteistoimintalain (334/07) soveltamisalan piiriin kuuluvan työnantajan on noudatettava yhteistoimintalain säännöksiä kuitenkin tässä kohdassa sovituin poikkeuksin. Yhteistoimintalaki ei ole työehtosopimuksen osa. Tämän kohdan määräykset ovat lakia täydentäviä ja niillä korvataan lain vastaavat kohdat.

Yhteistoimintalain soveltamispiirissä olevan työnantajan harkitessa työntekijän irtisanomista, lomauttamista tai osa-aikaistamista taloudellisista, tuotannollisista tai työnantajan toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvista syistä yhteistoimintavelvoitteet katsotaan yhteistoimintalain 45 §:n neuvotteluesityksen antamista ja 51 §:n kuuden viikon neuvotteluvaiheen täyttymistä koskevista säännöksistä poiketen täytetyksi, kun neuvotteluja on käyty yhteistoimintalaissa edellytetyllä tavalla kirjallisen neuvotteluesityksen tekemisen jälkeen ja etukäteen annettujen tarpeellisten tietojen pohjalta yhteistoimintalain 51 §:n mukaan kuuden viikon määräytyvän neuvotteluajan, jollei lain nojalla ole sovittu muusta neuvotteluajasta.

Lisätään palkkaliite 3:een uusi 3. kohta seuraavasti:

3. PAIKALLINEN SOPIMINEN VUOSILOMASTA

1. Vuosilomapäivien laskentasäännöstä (arkilauantai -laskenta) voidaan paikallisesti sopia toisin.

Muutetaan VR-Yhtymän henkilöstöä koskeva, osapuolten välistä rautatiealan työehtosopimusta täydentävä työehtosopimuksesta seuraavasti:

120 § Vuosiloman antaminen poistetaan kokonaisuudessaan

124 § Talvilomapidennys

Pykälän teksti muutetaan vastaamaan Rautatiealan työehtosopimuksen 124§ kohdan 1 muutosta ”muulloin kuin 1.6.-30.9. välisenä aikana”.

Palkkaliite 2

rautatiekalustoon liittyvät työt – poistetaan palkkataulukko

4. Keskimääräisen työajan kokeiluhanke

Osapuolet sopivat kaukoliikennettä koskevasta keskimääräisen työajan kokeiluhankkeesta. Kokeiluhanke toteutetaan osapuolten sopimalla tavalla vuoden 2021 aikana.

5. Työryhmät

5.1. Vapaaehtoisuuteen perustuvan heittomiesjärjestelmän (PL 2) työryhmä

Osapuolet perustavat työryhmän, jonka tehtävänä on selvittää ja mahdollisuuksien mukaan toteuttaa vapaaehtoisuuteen perustuvan heittomiesjärjestelmän käyttöönotto palkkaliitteen 2 mukaisissa tehtävissä.

5.2. Tehtäväkuvausten ja palkkaryhmien tekstien päivitys palkkaliitteissä 1 ja 3

Osapuolet perustavat työryhmän, jonka tehtävänä on päivittää palkkausjärjestelmien työn vaativuuden kirjaukset sopimuskauden aikana kustannusneutraalisti.

Palkkaliitettä 3 koskevan työryhmän yhteydessä sovitaan yrityskohtaisesti ratatyövastaavan lisästä 31.12.2020 mennessä. Mikäli ratatyövastaavan lisästä päästään yhteisymmärrykseen, sen kustannusvaikutukset katetaan 2021 yrityskohtaisesta erästä.

5.3. Työjakson kehittämistyöryhmä

Asiakastytyväisyyden parantamiseksi perustetaan työryhmä, jonka tarkoituksena on kehittää rautatielogistiikkaan vaihtoehtoisia ratkaisuja nykyisen 3 viikon työjakson tilalle.

5.4 Vuosiloman ja ansaittujen tai ansaittavaksi tulevien vapaiden sijoittuminen

Neuvotteluosapuolet tekevät yhdessä soveltamisohjeen vapaapäiväkäytännöistä sopimuskauden aikana.

